

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Roman Marian
Nazwisko: Zawarczyński
Miejsce urodzenia: Pińczów
Data urodzenia: 02-08-1896
Imię ojca: Paweł
Imię matki: Anna
Znany/a też jako: Roman Marian Zawarczyński
urodzony/a 02- 07-1896 Pińczów
Imiona rodziców: Paweł Anna

Roman Marian Zawarczyński
urodzony/a 03- 08-1896 Pińczów
Imiona rodziców: Paweł Anna

Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Sprawa obiektowa kryptonim "Akademia" dot. byłych żołnierzy Armii Krajowej z okręgu krakowskiego. Roman Zawarczyński przechodzi w aktach jako członek AK z czasów okupacji. W aktach znajduje się oświadczenie ujawnionego - Romana Zawarczyńskiego z 11.03.1947. Według oświadczenia Roman Zawarczyński należał do AK 120 pp. „Kawiarnia” obszaru Kraków, obwodu Pińczów. Pełnił tam funkcję dowódcy. Używał pseudonimów „Sawa”, „Sewer”, „Snop”, „Szary”. W lutym 1940 zaczął organizować pododdział ZWZ, później PZP i AK. Tworzył „piątki” i oddziały terenowe. 120 pp. został utworzony wiosną 1944. Pułk ten dokonywał likwidacji donosicieli i innych „sługusów” niemieckich oraz staczał walki z Niemcami. Między innymi oswobodził na czas od 27 lipca do sierpnia 1944 pow. pińczowski, gdzie została utworzona tzw. „Rzeczpospolita Kaźmierska” (Republika Pińczowska), której nie mogli utrzymać z powodu braku amunicji. Do chwili wejścia wojsk radzieckich działalność pułku została zawieszona. Następnie część ludzi ujawniła się samowolnie. Zawarczyński nie otrzymał takiego rozkazu od przełożonych nie ujawnił się aż do marca 1947.</p>	IPN Kr 075/18 t. 1, 38 (29/OB).	

Rozpracowanie obiektowe krypt. "Targowica" dot. byłych pracowników i współpracowników Oddziału II Sztabu Generalnego WP do 1939 roku. Akta sprawy Sekcji VI Wydziału I WUBP w Opolu. Według materiałów Roman Marian Zawarczyński vel Jan Szepietowski ps. „Sowa” był zarejestrowany przez Wydział VI Departamentu I MBP do Nr BR-736/49 i przez Wydział II Departamentu IV MBP do Nr EK-73/50 z 29.08.1950. Roman Zawarczyński figurował także w materiałach MBP jako Kierownik Oddziału Inwigilacyjnego Ekspozytury Oddziału II Pińczów, Sztabu D.O.G. Kielce (informacja z Wydziału II Departamentu II MBP). Według meldunku o wszczęciu rozpracowania krypt. „Targowica” z listopada 1951 wynika, że brał czynny udział w Polskiej Organizacji Wojskowej oraz w walkach z Ukraińcami, w 1920 roku skierowany został do D.O.G. Kielce, a następnie do referatu „Delta” (do 1921 roku). W 1922 roku ponownie wstąpił do WP. W 1940 roku wstąpił do AK, gdzie pełnił funkcję komendanta obwodu Pińczów i dowódcy 120 pułku AK. W 1944 roku odznaczony został szeregami odznaczeń za walkę z Niemcami. W ramach rozpracowania krypt. „Targowica” sprawdzano kontakty Romana Zawarczyńskiego poprzez sieć agenturalną. Z uzyskanych materiałów wynika, że „Zawarczyński Roman jest zagorzałym wrogiem obecnej rzeczywistości w Polsce Ludowej”. Charakteryzowany był jako „bardzo ostrożnego pod względem zawieranych znajomości”.

IPN Wr 07/235 t. 1 (D-H 1312/50).

Sprawa operacyjna dot. Mikulskiego Tadeusza. Kontrola operacyjna osoby podejrzanej o przynależność do AK na terenie Krakowa w czasie II wojny światowej. Roman Zawarczyński przechodził w aktach. W czasie okupacji należał do AK i pełnił obowiązki komendanta obwodu pińczowskiego oraz dowódcy 120 pułku. Posługiwał się pseudonimem „Sewer”, „Szary”, „Sноп”. Według informacji Wydziału I WUBP w Opolu Roman Zawarczyński przed wrześniem 1939 pracował w Oddziale II Sztabu Generalnego w Pińczowie i Kielcach. Około roku 1951 był rozpracowywany przez Sekcję VI Wydziału I WUBP w Opolu. Według akt rozpracowywany był także przez Sekcję VI Wydziału I WUBP w Katowicach w 1949 roku.

IPN Ka 230/7606 (16781/II, 159/6/XD).

Sprawozdania Szefa PUBP w Krakowie z 1947 roku dotyczące ujawnionych na mocy ustawy amnestyjnej członków podziemia niepodległościowego. Roman Zawarczyński występuje w dokumentach dotyczących akcji ujawnienia żołnierzy AK w PUBP w Krakowie. Do AK wstąpił w lutym 1940 pełniąc funkcję dowódcy 120 pp. organizując oddział ZWZ, później PZP i AK. W czasie okupacji „wyzwolił pow. Pińczowski od okupacji Niemiec tworząc >Rzeczpospolitą Kaźmierską< (...). Z chwilą wkroczenia Armii Radzieckiej część ludzi ujawniła się, część wyjechała. On sam nie ujawnił się i takiego rozkazu ludziom nie dawał, gdyż sam takiego od swoich zwierzchnich władz nie otrzymał”.

IPN BU 0296/3 t. 2 (2/KS/18), IPN Kr 017/4 (4/K).

Teczka zagadnieniowa dotycząca Oddziału VI Sztabu Naczelnego Wodza w Londynie. Członkowie Wywiadu. Materiały zawierają m.in. wykazy byłych pracowników i współpracowników Oddziału II Sztabu Generalnego WP. Roman Zawarczyński został w 1949 ustalony jako pracownik Oddziału II przy DOG Kielce.

IPN BU 00231/197 t. 1 (1061/IV/1, 1061/d/1).

Roman Zawarczyński został zarejestrowany przez Wydział III WUBP w Opolu do sprawy ewidencyjno-obszaryjnej nr 532/55 prowadzonej od 28.06.1955 do 03.07.1958. Sprawę złożono do archiwum pod nr 1749/R/58. W 1975 roku sprawa została przerejestrowana do sygn. 1097/II. Rozpracowywany był jako były komendant obwodu AK oraz „oficer sanacyjny”. Roman Zawarczyński został także zarejestrowany przez SB Katowice, do sprawy 159/6/XD w związku ze sprawą dotyczącą podejrzeń o działalność szpiegowską, akta zostały złożone do archiwum Wydziału „C” w Katowicach i otrzymały sygn. 16781/II. Jako członek AK został zarejestrowany przez PUdsBP w Będzinie, nr archiwalny 16338. Kwestionariusz osobowy nr 20 (materiały ankietowe/ujawnienia) zarejestrowany przez Wydział IV Departamentu IV MBP złożony pod sygn. 28074/II i wybrakowany w 1981 roku. Ankiety i oświadczenia ujawnionych członków AK i WIN nr 781 w 1990 roku zostały przekazane do Centralnego Archiwum Wojskowego.

Stare rejestry, sygnatura R, dzienniki archiwalne spraw ewidencyjno-obszaryjnej 1956-1965 WUSW w Opolu, Inwentarz akt działu II WUSW w Opolu, Dziennik archiwalny WUSW w Katowicach, Inwentarz archiwalny WUSW w Katowicach, Kartoteka ogólnoinformacyjna MSW, Dziennik archiwalny MSW, Protokoły brakowania materiałów MSW.